

מבקר המדינה
מרים בן-פורת

ירושלים, ט' בטבת התשנ"א
26 בדצמבר 1990

לכבוד
מר דב שילנסקי
יושב ראש הכנסת
הכנסת
ירושלים

אישי יושב ראש הכנסת,

הנדון: דין וחשבון לפי חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973
על תוצאות ביקורת חשבונות הסיעה
"התאחדות הספרדים שומרי תורה-ש"ס"

1. (א) בהתאם לחוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973 (להלן - חוק המימון) מסרתי לך ב-6.6.1989 דין וחשבון על תוצאות ביקורת חשבונות הסיעות לתקופת הבחירות לכנסת השתים-עשרה. בענין חשבונות "התאחדות הספרדים שומרי תורה-ש"ס" (להלן - סיעת ש"ס), קבעתי באותו דין וחשבון, כי היא לא קיימה את הנחיות מבקר המדינה ולא עמדה באיסור על קבלת תרומה מתאגיד הקבוע בסעיף 8 לחוק המימון. נוכח קביעה זו, הדין וחשבון שנתתי על ביקורת חשבונות סיעת ש"ס היה לא חיובי. אולם, לאור נסיבות מקלות, השתמשתי בשיקול דעתי, והסנקציה שהמלצתי להטיל על סיעת ש"ס היתה שלילת השלמת מימון הוצאות הבחירות בשיעור של 12% במקום הסנקציה המירבית בשיעור של 15%.

(ב) בהתאם לחוק המימון מסרתי לך באותו מועד גם דין וחשבון על תוצאות ביקורת חשבונות הסיעות לתקופה 1.4.1988 - 30.11.1988. בענין חשבונות סיעת ש"ס קבעתי באותו דין וחשבון, כי היא לא הקפידה הקפדה מלאה על קיום הנחיות מבקר המדינה ולא עמדה באיסור האמור על קבלת תרומה מתאגיד. נוכח קביעה זו, גם דין וחשבון זה היה לא חיובי. לאור נסיבות מקלות השתמשתי, גם במקרה זה, בשיקול דעתי, והסנקציה שהמלצתי להטיל על סיעת ש"ס הייתה שלילת תשלום מימון הוצאות שוטפות לחודש אחד בלבד ולא הסנקציה המירבית של שלילת שלושה תשלומים חודשיים.

2. (א) בהתאם לחוק הרשויות המקומיות (מימון בחירות) (הוראות שעה), התשמ"ח-1988 מסרתי לך ב-14.9.1989 דין וחשבון על תוצאות ביקורת חשבונותיהן של הסיעות והרשימות שהשתתפו בבחירות לרשויות המקומיות, לרבות הבחירות החוזרות, שהתקיימו ב-28.2.1989 וב-14.3.1989 (להלן - הבחירות לרשויות המקומיות).

(ב) בדין וחשבון האמור קבעתי בענין חשבונותיה של סיעת ש"ס, כי הדין וחשבון הוא חיובי.

3. במיסגרת בדיקת חשבונות הסיעות לתקופה 1.12.1988-31.3.1990 (להלן - התקופה הניסקרת) הועלו מימצאים חדשים הנוגעים לסיעת ש"ס, אשר חלקם מתייחס לתקופות לגביהן ניתנו הדינים וחשבונות האמורים. בעטיים של מימצאים אלה החלטתי לנקוט צעד לא שיגרתי של פתיחה מחדש של אותם דינים וחשבונות, שכן שוב אין קיימות הנסיבות המקלות שהיו לגד עיני בעת מסירת הדינים וחשבונות על תוצאות ביקורת חשבונות הסיעה לתקופת הבחירות לכנסת השתים-עשרה וביקורת חשבונות הסיעה לתקופה 1.4.1988-30.11.1998. אשר לדין וחשבון על תוצאות ביקורת חשבונות סיעת ש"ס לתקופת הבחירות לרשויות המקומיות, עלי לשקול מחדש, אם לאור הממצאים הידועים לי היום, אין לקבוע שהדין וחשבון הראוי הוא לא חיובי.

לפתיחת שלושת הדינים וחשבונות האמורים יש גם תכלית אופרטיבית: לענין הדינים וחשבונות על תוצאות ביקורת חשבונות סיעת ש"ס לכנסת השתים-עשרה ולתקופה 1.4.1988 עד 30.11.1988 - לשקול מחדש את שיעור הסנקציה התואם את הממצאים הידועים לי היום, דהיינו

אם עדיין יש הצדקה להסתפק בפחות מהשיעור המירבי הקבוע בחוק המימון; ולענין הדין וחשבון על תוצאות ביקורת חשבונות הסיעה לתקופת הבחירות לרשויות המקומיות - אם הדין וחשבון אינו חיובי, כי אז הטלת הסנקציה, דהיינו החזרת כספים בשיעור של 15% מהמימון הממלכתי שהסיעה קיבלה במיסגרת זו - היא מנדטורית.

4. ב-13.9.1990 מסרתי לך דינים וחשבונות על תוצאות ביקורת החשבונות של חמש-עשרה מהסיעות בכנסת השנים-עשרה, לתקופה הניסקרת (1.12.1988-31.3.1990).

5. בסעיף 4(2) למכתב הלוואי לדינים וחשבונות האמורים ציינתי כלהלן:

"הסיעה התאחדות הספרדים שומרי תורה-ש"ס הגישה את חשבונותיה לביקורת המדינה במועד. במהלך הביקורת התברר, שמערכת החשבונות אינה שלמה, וכי רישומים רבים במערכת החשבונות של הסיעה לא לוו באסמכתאות כנדרש על-פי הנחיות מבקר המדינה.

חרף דרישות חוזרות ונשנות, לא המציאו נציגי הסיעה הסברים שיבהירו מהותם של רישומים מעוררי תהייה. גם דרישות להמצאת הסברים ונתונים המתייחסים למערכת החשבונות - לא נענו.

ב-4.9.1990 פנתה הסיעה לוועדת הכספים, לפי סעיף 10(ו) לחוק המימון, וביקשה להאריך את המועד הקבוע בסעיף 10 לחוק המימון, לצורך מתן התשובות הדרשות. ועדת הכספים נענתה לבקשת הסיעה והאריכה את המועד הקבוע בסעיף 10(ג) לחוק המימון עד ליום 15.10.1990."

ב-15.10.1990 הודיעה לי סיעת ש"ס, כי:

1. ועדת הכספים של הכנסת נענתה לבקשת הסיעה להארכת המועד, לפי סעיף 10(ו) לחוק מימון מפלגות, בשלושים יום. מועד ההארכה תם ביום 15.10.90.

2. בינתיים, כידוע, החלה חקירת משטרת ישראל, אשר נטלה ממשרדי הסיעה בבני ברק ובירושלים חומר ומסמכים הקשורים לדו"חות הכספיים.

3. בנסיבות אלה נבצר מהסיעה לעמוד במועד החדש שעליו החליטה ועדת הכספים".

ב-23.10.1990, במענה להודעה האמורה, הבהיר משרדי לנציגי הסיעה, במכתב שנשלח אליה, כי:

"טענת הסיעה כאילו נבצר ממנה, עקב חקירת המשטרה ונטילת מסמכים הקשורים לדו"חות הכספיים של הסיעה, לעמוד במועד המוארך ולענות לשאלות שהוצגו על-ידי משרדנו - אינה מקובלת עלינו.

סיפרי הסיעה וחשבונותיה, שהומצאו לביקורת, נבדקו על-ידינו. במהלך הביקורת התעוררו אצלנו שאלות ותמיהות, שלא נמצאו להן תשובות בחומר שהוגש. כך למשל, הופנתה אליכם שאלה בקשר למשיכות של מאות אלפי ש"ח במזומן מחשבון הסיעה בבנק, באמצעות שיקים לפקודת מר שמואל דוד, חשב הסיעה. בחומר שנבדק לא היו כל רישומים שיבהירו משיכות אלה או יפרטו את היעוד שאליו הופנו הכספים. לשאלות הביקורת שהופנו לסיעה לא נתקבלו תשובות שיבהירו את התמיהות האמורות, למרות שניתן היה לענות עליהן כבר מזמן".

כבר במכתבי ליושב ראש ועדת הכספים, מיום 9.9.1990, במסגרת התייחסותי לבקשתה האמורה של הסיעה להאריך את המועד הקבוע בסעיף 10 לחוק המימון, ציינתי כי:

"... הנתונים בהם מדובר הם בידיעת האנשים נושאי התפקידים בסיעה שקיבלו את הכספים. הסברים אלה ניתן היה לקבל מהם לאלתר. לכן הבקשה להארכת המועד, בהקשר זה, היא יותר מתמוהה ...".

6. בהתאם לסעיף 10(ד) לחוק המימון על מבקר המדינה למסור ליושב ראש הכנסת, תוך שנים-עשר שבועות לאחר קבלת החשבונות, דין וחשבון על תוצאות ביקורת החשבונות. מועד זה עומד לפוג ב-7.1.1991. אולם, נוכח האמור לעיל, ובהתחשב בכך שמלבד הסבר חלקי לנושא ספציפי, אליו אתייחס להלן, לא המציאו נציגי הסיעה הסברים ואסמכתאות כלשהם שיבהירו רישומים מעוררי תהייה וליקויים שהועלו בבדיקת מערכת החשבונות של הסיעה - איני רואה צורך למצות את כל הזמן שהועמד לרשותי על-פי חוק המימון.

הנני מגישה לך, איפוא, את הדין וחשבון על תוצאות ביקורת חשבונות סיעת ש"ס לתקופה הניסקרת, כבר עתה.

7. על-פי בדיקת החשבונות שנמסרו לביקורת, אני קובעת, כי -

(א) הסיעה לא ניהלה את החשבונות שלה בתקופה הניסקרת בהתאם להנחיות מבקר המדינה. לכן לא ניתן לקבוע כי הוצאות הסיעה לא חרגו מתקרת ההוצאות המותרת, וכי היא עמדה באיסור על קבלת תרומה מתאגיד. משום-כך הדין וחשבון על תוצאות ביקורת החשבונות השוטפים של הסיעה לתקופה הניסקרת - אינו חיובי;

(ב) יתר על כן, בדיקת החשבונות שנמסרו לביקורת בגין התקופה הניסקרת העלתה, כאמור, מימצאים המחייבים אותי לשקול מחדש את קביעותי לגבי הנושאים הבאים: תוצאות ביקורת חשבונות הסיעה לתקופת הבחירות לכנסת השתים-עשרה, תוצאות ביקורת החשבונות השוטפים של הסיעה לתקופה 1.4.1988-30.11.1988 וכן תוצאות ביקורת חשבונות הסיעה למערכת הבחירות לרשויות המקומיות. להלן הפירוט:

(1) הסיעה לא שיקפה את כל הכנסותיה והוצאותיה בחשבונות שהגישה לי ב-8.2.1989 לתקופת הבחירות לכנסת השתים-עשרה ולתקופה 1.4.1988-30.11.1988;

(2) הסיעה לא שיקפה את כל הכנסותיה והוצאותיה בחשבונות שהגישה לי ב-28.6.1989 לתקופת הבחירות לרשויות המקומיות.

נוכח האמור לעיל אני קובעת, שהדינים וחשבונות על תוצאות ביקורת חשבונות סיעת ש"ס בגין מערכת הבחירות לכנסת השתים-עשרה, מערכת החשבונות השוטפים לתקופה 30.11.1988-1.4.1988 וכן בגין מערכת הבחירות לרשויות המקומיות - אינם חיוביים.

אני מוסרת לך במצורף, דין וחשבון מתוקן על תוצאות ביקורת חשבונות הסיעה לתקופת הבחירות לכנסת השתים-עשרה ודין וחשבון מתוקן על תוצאות ביקורת החשבונות השוטפים של הסיעה לתקופה 30.11.1988-1.4.1988. כאמור לעיל, בדינים וחשבונות שמסרתי לך ב-6.6.1989 כבר קבעתי, מנימוקים אחרים, שדינים וחשבונות אלה אינם חיוביים, ומשמעות קביעתי הנוכחית נוגעת רק לשיקולים המקלים שהדריכו אותי בשעתו.

אשר לענין תוצאות ביקורת החשבונות של מערכת הבחירות לרשויות המקומיות משמעות קביעתי היא, שהדין וחשבון החיובי אשר מסרתי לך ב-14.9.1989 - בטל, ואני מוסרת לך במצורף דין וחשבון אחר על תוצאות ביקורת אותם חשבונות - שאינו חיובי.

8. מעבר למסקנות ולקביעות האמורות לעיל, ראיתי זאת מחובתי לבדוק את מהותן של תנועות כספיות במאות אלפי ש"ח בחשבונות סיעת ש"ס, חלקן הגדול במזומנים. המדובר בהפקדות ובמשיכות של כספים, להן לא ניתן הסבר כלשהו על-ידי הסיעה. נוכח אי-שיתוף פעולה מצד הסיעה, עשתה הביקורת שימוש במידע על דיונים שהסיעה קיימה בעקבות דרישת הביקורת להמציא לה הבהרות והסברים על הרישומים מעוררי התמיהה שהוצבע עליהם.

ממידע זה שהגיע לביקורת עולה, שבידי השר רפאל פנחסי - אשר לפי סעיף 6(א)(1) לחוק המימון משמש כנציג הסיעה הבקי במשק הכספים שלה - קיים רישום מפורט המתייחס לתנועות כספים אלה, אך רישום זה נעשה שלא במסגרת הספרים הגלויים של הסיעה והועלם מעיני במתכוון. כמו כן מצביע המידע על כך, כי הנימוק העיקרי להסתרת הרישום המתייחס לתנועות כספים אלה נובע מכך, שהמדובר בתשלומים לתלמידי ישיבות, כשכר עבור פעילותם במהלך מערכות הבחירות, וכי בהיות תורתם אומנותם, עלולה חשיפת שמותיהם להזיק להם, כגון -

גיוסם לצה"ל וחיובם במס. כמו-כן שולמו כספים לנותני שירותים למיניהם ללא ניכוי מס במקור, בניגוד לחוק, דבר שיש בו כדי לאפשר התחמקות מדיווח לשלטונות המס על הכנסותיהם אלה. בניסיון להסביר למבקר המדינה את משיכות הכספים במאות אלפי ש"ח במזומנים, הועלו בסיעה רעיונות שונים בדבר גיבוש גירסה כוזבת. סוף מעשה היה בבקשת דחייה, בטענה שלא היה סיפק בידם להתארגן למתן ההסברים המבוקשים. הדחייה כאמור ניתנה, אך הסברים - אין.

9. להלן התייחסותי המפורטת לתוצאות ביקורת חשבונות הסיעה:

**(א) החשבונות השוטפים לתקופה 1.12.1988 - 31.3.1990
(התקופה הניסקרת)**

(1) מכרטיסי חשבונות הבנקים של הסיעה עולה, כי כספים בהיקף של מאות אלפי ש"ח הופקדו בחשבונות הסיעה ונמשכו מהם, בלא שהסיעה הציגה תיעוד על מפקדי הכספים ועל יעודם של הכספים שהוצאו מחשבונותיה. בהעדר תיעוד כאמור, לא קיימה הסיעה את הנחיות מימון מפלגות (ניהול חשבונות סיעה), התשל"ח-1978 (להלן - ההנחיות) הקובעות, כי -

"סיעה תנהל מערכת חשבונות בצורה שתאפשר בדרכי ביקורת מקובלות, לזהות בבירור, לאמת ולסכם את הוצאותיה לבחירות ואת הוצאותיה השוטפות בנפרד אלה מאלה, ולזהות את הכנסותיה על מקורותיהן" (סעיף 1 להנחיות).

"כל רישום במערכת החשבונות יפנה לאסמכתא, המעידה על מהימנותו ושלמותו של הרישום והמאפשרת לעמוד על פרטי הפעולה הנוגעת; על הרישום לאפשר איתור האסמכתא בתיקי הסיעה" (סעיף 10 להנחיות).

(2) בחשבון שהסיעה כינתה "מעבר בחירות", שנכלל בין החשבונות השוטפים לתקופה הניסקרת, נרשמו משיכות והפקדות בסכום כולל של מאות אלפי ש"ח לפקודת חשב הסיעה מר שמואל דוד, כמפורט להלן:

תאריך/ערך	סכום שניתן	סכום שהוחזר	יתרה ל-31.3.90
5.12.88	150,000		
29.12.88	200,000		
19.5.89	30,000		
11.1.90	98,000		
21.2.90		180,000	
30.3.90		200,000	98,000

הסיעה לא צירפה אסמכתאות ולא נתנה הסברים כלשהם לגבי יעודם של הסכומים ששולמו לחשב הסיעה ולגבי המקורות ששימשו להחזרתם. מטעם הסיעה נטען, כי ההסברים הם בידיעתו של השר רפאל פנחסי, שהוא כאמור נציג הסיעה הבקי במשק הכספים שלה לענין חוק המימון; ואולם, פניות משרדי אליו ואל הסיעה בנושא זה לא נענו.

לפיכך, לא ניהלה הסיעה את חשבונותיה לפי הנחיות מבקר המדינה, וגם לא ניתן לקבוע כי הסיעה עמדה באיסור על קבלת תרומה מתאגיד, הקבוע בסעיף 8 לחוק המימון.

(3) אני רואה חובה לעצמי לדווח לך גם על השימוש שנעשה בכספי מימון המפלגות על-ידי אישים מרכזיים בסיעה, כפי שהדבר בא לידי ביטוי במערכת החשבונות של הסיעה בתקופה הניסקרת.

לחובתם של מספר אישים מרכזיים בסיעה נרשמו, בראשית שנת 1989, סכומים כמפורט להלן: השר רפאל פנחסי - 36,390 ש"ח; סגן השר יוסף עזרן - 36,000 ש"ח; ח"כ שלמה דיין - 36,200 ש"ח. מאותם

רישומים עולה, כי השר רפאל פנחסי החזיר לסילוק החוב האמור, בפברואר 1990, 38,900 ש"ח. רישומים אלה לא לוו באסמכתאות שיבהירו את מהות החיובים האמורים.

במכתב מטעם הסיעה, שנשלח למשרדי רק בספטמבר 1990, הסבירה הסיעה בענין הרישומים האמורים כדלקמן:

"...לאחר הבחירות לכנסת השתים עשרה החליטה הסיעה על פעילות ארגונית והסברתית בהיקף רחב, במגמה לקיים קשר ישיר עם הציבור בכל רחבי הארץ. על מנת לחסוך בהוצאות כספיות גדולות הכרוכות ברכישת רכבים ואחזקתם ע"י הסיעה כדי להעמידם לרשות חברי הכנסת, הוחלט על מתן הלוואות בגובה של 20,000 דולר לחברי הכנסת, לצורך רכישת רכב פרטי למטרות האמורות לעיל.

נקבע כי חברי הכנסת יחזירו את ההלוואות צמוד לשער היציג של דולר ארה"ב עד ולא יאוחר מתום כהונת הכנסת השתים עשרה.

...

שר התקשורת, הרב רפאל פנחסי, החזיר את ההלוואה, כולל הפרשי שער, ב- 23.2.90, סמוך לאחר שהתמנה לכהונת סגן שר הפנים, כאשר הועמד לרשותו רכב צמוד מטעם המשרד.

סגן שר האוצר, הרב יוסף עזרן, החזיר את ההלוואה, כולל הפרשי שער, בסך כולל של 40,000 ש"ח ב-4 תשלומים חודשיים עוקבים של 2,500 ש"ח כל אחד, החל מ- 1.4.90; וביום 19.7.90, סמוך לאחר התמנותו לכהונתו כסגן שר, פרע את יתרת ההלוואה בסך 30,000 ש"ח..."

(4) לדרישת הביקורת, המציאה סיעת ש"ס השלמות הנוגעות לרישומים שהיא סיווגה כמתייחסים לתקופת הבחירות לרשויות המקומיות (ראה להלן סעיף ג). הביקורת העלתה, כי לפי הרישומים בהנהלת החשבונות בתקופה יולי 1989 - מארס 1990 הופקדו בחשבונות הבנק

של הסיעה סכומים בהיקף של מאות אלפי ש"ח. לביקורת לא הומצאו נתונים ותיעוד על מקורם של כספים אלה, ובהעדר ידיעה על מקורם - לא ניתן לקבוע, כי הסיעה עמדה באיסור על קבלת תרומה מתאגיד לפי סעיף 8 לחוק המימון.

נוכח המימצאים כבדי המשקל שהועלו בבדיקת החשבונות השוטפים של הסיעה לתקופה הניסקרת, לא ראיתי לנכון להשתמש בסמכותי לפי סעיף 10(ה)(3) לחוק המימון, ולהמליץ על סנקציה נמוכה מזו הנקובה בסעיף 10(ה)(1) לחוק המימון. התוצאה היא - שלילת שלושת התשלומים הקרובים למימון הוצאותיה השוטפות של הסיעה, שערכם כיום הוא כ-400,000 ש"ח.

**(ב) חשבונות הסיעה לתקופה הבחירות לכנסת השתים-עשרה
והחשבונות השוטפים של הסיעה לתקופה 1.4.1988 - 30.11.1988**
=====

ב-6.6.1989 מסרתי לך, בין היתר, דינים וחשבונות על תוצאות ביקורת חשבונות סיעת ש"ס לתקופת הבחירות לכנסת השתים-עשרה ולתקופה 1.4.1988 - 30.11.1988.

בחשבונות שהגישה הסיעה לתקופה הניסקרת היא דיווחה, בין היתר, גם על הוצאות שהיא סיווגה אותן כמתייחסות לתקופת הבחירות לכנסת השתים-עשרה. לדרישת הביקורת המציאה הסיעה השלמות הנוגעות לרישומים אלה, שהיא רשמה אותן ב"חשבון מעבר".

בדיקת חשבונות אלה העלתה, כי סכום כולל של 920,000 ש"ח רשום כיתרת חובה ב"חשבון מעבר" האמור. לא נמצא תיעוד כלשהו שיבהיר את מהות הרישומים ואת טיבם של החובות. ביתרה האמורה כלולים סכומים המסתכמים ב-770,000 ש"ח ששולמו לחשב הסיעה בנובמבר 1988. לביקורת הומצאו רק ספחי השיקים שהוצאו לפקודת חשב הסיעה בסכום האמור, אך ללא כל תיעוד נילווה. משנדרשה הסיעה להסביר את מהות התשלומים, היפנו אנשי הקשר מטעם הסיעה את עובדי משרדי לקבלת הסברים ואסמכתאות בנדון לשר רפאל פנחסי; ואולם משנתבקשו הסיעה והשר פנחסי, כנציג הסיעה, להמציא הסברים, מילאו פיהם מים.

מערכות החשבונות המתייחסות לתקופת הבחירות לכנסת השנים-עשרה ולתקופה 1.4.1988 - 30.11.1988 נמסרו למשרדי על-ידי נציגי הסיעה ב-8.2.1989. הנתונים האמורים מצביעים על-כך, שהדיווחים שהגישו בשעתו נציגי הסיעה (כאמור) למשרד מבקר המדינה, בגין הכנסותיה והוצאותיה של הסיעה בתקופות האמורות, לא שיקפו את מלוא פעולותיה. יש לציין, שנציגי הסיעה, השר רפאל פנחסי והרב יחזקאל אסחייק, מסרו את הדינים וחשבונות הכספיים של הסיעה בצירוף הצהרה, לפי סעיף 9(ג) לחוק המימון, כי למיטב ידיעתם, הרישומים במערכת החשבונות של הסיעה הם שלמים ונכונים, ומשקפים את כל הכנסות הסיעה והוצאותיה. בדינים וחשבונות שהגשתי בשעתו בגין שתי התקופות האמורות ציינתי, שקיבלתי הצהרות אלה כראייה.

כאמור, הדינים וחשבונות שמסרתי לך על תוצאות ביקורת חשבונות הסיעה לתקופת הבחירות לכנסת השנים-עשרה ולתקופה 1.4.1988-30.11.1988 לא היו חיוביים. עם זאת, בתוקף סמכותי לפי סעיף 10(ה)(3) לחוק המימון, המלצתי לשלול מהסיעה בגין תקופת הבחירות לכנסת השנים-עשרה השלמת מימון בשיעור של 12% מהמימון המגיע ולא את השיעור המירבי של 15% לפי סעיף 10(ה)(1) לחוק המימון, ובגין התקופה 1.4.1988 עד 30.11.1988 - מימון הוצאות שוטפות לחודש אחד בלבד, ולא שלושה תשלומים חודשיים לפי סעיף 10(ה)(1) לחוק המימון.

לו היה בפני בעת הגשת הדינים וחשבונות שמסרתי לך ב-6.6.1989 המידע הנוסף, מידע אותו היתה הסיעה אמורה להמציא לי כבר בשעתו, לא הייתי ממליצה על סנקציות נמוכות מאלה הנקובות בסעיף 10(ה)(1) לחוק המימון. אין לדעתי הצדקה שהסיעה תיהנה מפירות הפרת הדיווח המלא כמתואר. לפיכך הנני מבטלת את המלצותי האמורות וקובעת, כי הסנקציות בגין הדינים וחשבונות הלא חיוביים של מערכות החשבונות של שתי התקופות האמורות יהיו הסנקציות המירביות.

התוצאה היא: שלילת עוד 3% מהכספים שהגיעו לסיעה להשלמת מימון הוצאות הבחירות לכנסת השנים-עשרה (שערכם היום כ-80,000 ש"ח). ושלילת שני תשלומים חודשיים נוספים למימון הוצאותיה השוטפות (שערכם היום כ-266,000 ש"ח).

(ג) החשבונות לתקופת הבחירות לרשויות המקומיות

=====

בדין וחשבון שמסרתי לך ב-14.9.1989 על תוצאות ביקורת חשבונות הסיעה לתקופת הבחירות לרשויות המקומיות ציינתי, בין היתר, כי ניתן לסיעת ש"ס דין וחשבון חיובי על תוצאות ביקורת החשבונות שלה לתקופת הבחירות לרשויות המקומיות.

בחשבונות שהגישה הסיעה לתקופה הניסקרת היא דיווחה, בין היתר, גם על הוצאות שיוחסו על-ידיה לבחירות לרשויות המקומיות. לדרישת הביקורת, המציאה הסיעה השלמות הנוגעות לרישומים אלה. מבדיקת ההשלמות שהומצאו לביקורת עולה, כי מחשבונות הבנק של הסיעה שולמו, לפי הרישומים בהנהלת החשבונות, בתקופה מאי 1989 - מארס 1990, סכומים בהיקף של מאות אלפי ש"ח. לביקורת לא הומצאו נתונים ותיעוד לפי שולמו הסכומים האמורים וסיבת התשלום. יצוין, כי חלק משמעותי מהסכומים האמורים שולמו, על-פי הרישומים בהנהלת החשבונות, במאי 1989, דהיינו לפני הדיווח שנתנה הסיעה למבקר המדינה ביוני 1989. בדיווח זה לא נכללו הזכאים לסכומים אלה והתשלומים להם. היעדר המידע, שמחובת הסיעה היה לספק לי במועד, הוא שהניעני לקבוע בשעתו שהדין וחשבון הוא חיובי. מהטעיה זו אין להניח לסיעה להיבנות, וזה השיקול ביסוד החלטתי לראות הדין וחשבון החיובי הקודם מ-14.9.1989 כבטל ולדון בענין מחדש.

מהנאמר לעיל נובע, שסיעת ש"ס לא ניהלה את חשבונותיה בהתאם להנחיות מימון הבחירות ברשויות המקומיות (ניהול חשבונות), התשמ"ט-1988 ולא שיקפה בחשבונותיה את מלוא הכנסותיה והוצאותיה לרבות התחיבויותיה בשל הוצאות אלה.

התוצאה היא, כי לאור המידע הנוסף, הדין וחשבון לפי חוק הרשויות המקומיות (מימון בחירות) (הוראות שעה), התשמ"ח-1988 - אינו חיובי.

התוצאה היא, שעל סיעת ש"ס להחזיר לאוצר המדינה 15% מהכספים שהיא קיבלה למימון הוצאות הבחירות לרשויות המקומיות בתקופת הבחירות לרשויות המקומיות; ערכו של שיעור זה היה בתקופה האמורה כ-421,000 ש"ח.

10. סה"כ הסנקציה הכספית (חלקה - 346,000 ש"ח - הינו בנוסף על סכום כולל של 365,000 ש"ח כהשלמה של הסנקציה שכבר הטלתי על הסיעה על-פי הדינים וחשבונות מ-6.6.1989. * שבוטלו על-ידי) בגין ארבעת הדינים וחשבונות הלא חיוביים, שהנני מוסרת לך במצורף, היא כ-1,167,000 ש"ח, כמפורט להלן:

הדין וחשבון על תוצאות ביקורת חשבונות הסיעה לתקופה 1.12.1988 - 31.3.1990	כ-400,000 ש"ח
הדין וחשבון על תוצאות ביקורת חשבונות הסיעה לתקופת הבחירות לכנסת השתים-עשרה	כ-80,000 ש"ח
הדין וחשבון על תוצאות ביקורת חשבונות הסיעה לתקופה 1.4.1988 - 30.11.1988	כ-266,000 ש"ח
הדין וחשבון על תוצאות ביקורת חשבונות הסיעה לתקופת הבחירות לרשויות המקומיות	כ-421,000 ש"ח**

* הסכום האמור הינו לפי ערכי יחידת המימון שהייתה בתוקף ביוני 1989 - מועד הגשת אותם דו"חות.
** הסכום האמור מובא בערכי ספטמבר 1989 - מועד בו מסרתי לך את הדין וחשבון שלי על תוצאות ביקורת חשבונותיהן של הסיעות והרשימות שהשתתפו בבחירות לרשויות המקומיות.

11. לסיכום עלי לחזור ולציין את החומרה הנעוצה בכך, שנציגי הסיעה לא הגיבו על פניות בכתב שהמציא להם משרדי ולא הסבירו את התמיהות הרבות שנתעוררו, ובפרט לגבי התנועות הרבות של כספים במזומנים; כל זאת, חרף העובדה שבידי נציגי הסיעה היו, למיטב ידיעתי, הסברים לשאלות של הביקורת. יתר על כן, גם לאחר שוועדת הכספים של הכנסת נענתה לבקשת הסיעה להאריך את המועד הקבוע בסעיף 10 לחוק המימון, בהסתמך על טענה שהארכה זו נחוצה לה לצורך מתן הסברים לביקורת - נמנעו נציגי הסיעה מלהמציאם.

בכבוד רב,

מרים בן-פורת
מבקר המדינה

מבקר המדינה
מרים בן-פורת

חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973

דין וחשבון
מוגש ליושב ראש הכנסת

על תוצאות ביקורת החשבונות לתקופה 1.12.1988 עד 31.3.1990

של הסיעה

התאחדות הספרדים שומרי תורה - ש"ס

1. משרד מבקר המדינה בדק - על פי חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973 (להלן - חוק המימון) - את חשבונות הסיעה התאחדות הספרדים שומרי תורה - ש"ס (להלן - הסיעה) לתקופה 31.3.1990-1.12.1988, לפי שיטות ביקורת מקובלות.
2. על סמך הבדיקה האמורה, השלמות, תיקונים והסברים של הסיעה במהלך הביקורת וכן הצהרות נציגי הסיעה, שנתקבלו כראייה לפי סעיף 9(ג) לחוק המימון, אני קובעת בזה, בהתאם לסעיף 10(ד) לחוק המימון, כי -
 - (א) הסיעה לא ניהלה את החשבונות שלה בהתאם להנחיות מבקר המדינה;
 - (ב) בחשבונות הסיעה הופקדו ונמשכו מהם סכומים בהיקף כולל של מאות אלפי ש"ח, בלא שהיה בסיעה תיעוד על מקורותיהם של התקבולים ועל יעודם של הכספים שנמשכו מהחשבונות.
- לפיכך לא ניתן לקבוע את היקף ההוצאות של הסיעה בתקופה 31.3.1990-1.12.1988, ואם הן היו בגבולות האמורים בסעיף 7(ב) לחוק המימון;
- לפיכך גם לא יכולתי לקבוע, במידת הוודאות הנדרשת, כי הסיעה עמדה באיסור לקבל תרומה מתאגיד, הקבוע בסעיף 8 לחוק המימון.
3. נוכח האמור בפיסקא 2 לעיל, הדין וחשבון הניתן בזה לגבי תוצאות ביקורת החשבונות של הסיעה בתקופה האמורה - אינו חיובי.
- התוצאה לפי סעיף 10(ה)1 לחוק המימון היא - שלילה של שלושה תשלומים חודשיים למימון ההוצאות השוטפות של הסיעה, שערכם כיום הוא 399,420 ש"ח.

מרים בן-פורת
מבקר המדינה

ירושלים, ט' בטבת התשנ"א
26 בדצמבר 1990

מבקר המדינה
מרים בן-פורת

חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973

דין וחשבון
מוגש ליושב ראש הכנסת

על תוצאות ביקורת החשבונות לתקופת הבחירות לכנסת השתים-עשרה
של הסיעה

התאחדות הספרדים שומרי תורה - ש"ס

1. על-פי חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973 (להלן - חוק המימון), מסרתי לך ב-6.6.1989 דין וחשבון על תוצאות ביקורת חשבונות הסיעה התאחדות הספרדים שומרי תורה - ש"ס (להלן - הסיעה) לתקופת הבחירות לכנסת השתים-עשרה. על סמך השיקולים שפורטו במכתב הלוואי שלי אליך, מהיום, מתבטל הדין וחשבון האמור ותחתיו ניתן בזה דין וחשבון חדש.

2. משרד מבקר המדינה בדק את חשבונות הסיעה לתקופת הבחירות לכנסת השתים-עשרה לפי שיטות ביקורת מקובלות. על סמך בדיקה, השלמות, תיקונים והסברים של הסיעה במהלך הביקורת וכן הצהרות נציגי הסיעה, שנתקבלו כראייה לפי סעיף 9(ג) לחוק המימון, ועל סמך בדיקת השלמות למערכת החשבונות שנתקבלו, לבקשת משרד, באוגוסט שנה זו,

אני קובעת בזה בהתאם לסעיף 10(ב) לחוק המימון, כי -

(א) הסיעה לא ניהלה את מערכת החשבונות שלה בהתאם להנחיות מבקר המדינה;

בחשבונות שהגישה הסיעה לתקופה 1.12.1988 - 31.3.1990 היא דיווחה, בין היתר, גם על הוצאות שהיא סיווגה אותן כמתייחסות לתקופת הבחירות לכנסת השתים-עשרה. לדרישת הביקורת המציאה הסיעה השלמות הנוגעות לרישומים אלה, שהיא רשמה אותן ב"חשבון מעבר". בחשבון זה נרשם כיתרת חובה סכום של 920,000 ש"ח. לא נמצא תיעוד כלשהו שיבהיר את מהות הרישומים ואת טיבם של החובות. ביתרה האמורה כלולים סכומים המסתכמים ב-770,000 ש"ח ששולמו בנובמבר 1989 לחשב הסיעה. לביקורת לא נמסרו אסמכתאות והסברים שיבהירו את יעודם של סכומים אלה.

(ב) ההוצאות של הסיעה בתקופת הבחירות לכנסת השתים-עשרה היו בגבולות האמורים בסעיף 7(א) לחוק המימון;

(ג) בחשבונותיה של הסיעה לתקופת הבחירות נרשמו, בין היתר, שני תקבולים בסכום כולל של 208,000 ש"ח, שנתקבלו מהעמותה "המרכז לחינוך תורני למורשת יהדות המזרח", כמפורט להלן:

90,000 ש"ח ביום 5.10.1988
118,000 ש"ח ביום 10.11.1988

מבירורים שנערכו על-ידי הביקורת באשר למהות התקבולים האמורים עולה, שמדובר ב"הלוואות" שכונו על-ידי העמותה בשם "גמילות חסדים". התקבולים שנתקבלו כאמור מהעמותה הוחזרו בערכים נומינאליים, חלקם בדצמבר 1988 וחלקם במארס 1989. רק ב-16.5.1989 שילמה הסיעה ריבית והפרשי הצמדה על ה"הלוואות". אוסיף, כי לא נמצא כל תיעוד, כדרישת הנחיות מבקר המדינה, על קביעת התנאים לקבלת ה"הלוואות", מועד החזרתן ושיעור הריבית וההצמדה.

בנסיבות אלה לא יכולתי לקבוע, במידת הוודאות הנדרשת, כי הסיעה עמדה באיסור לקבל תרומה מתאגיד, הקבוע בסעיף 8 לחוק המימון.

יש להדגיש, שהעמותה שהעבירה את הכספים, כאמור, הינה עמותה הנהנית מתמיכה מתקציב המדינה.

3. נוכח האמור בפיסקאות 2(א) ו-2(ג) לעיל, הדין וחשבון הניתן בזה לגבי תוצאות ביקורת חשבוניתה של הסיעה לתקופת הבחירות אינו חיובי. אין לי יסוד להשתמש בסמכותי לפי סעיף 10(ה)(3) לחוק המימון ולהמליץ על סנקציה נמוכה מזו הנקובה בסעיף 10(ה)(1). התוצאה היא, שעל הסיעה להחזיר לאוצר המדינה - בנוסף על שלילת השלמת מימון הוצאות הבחירות בשיעור של 12% שהושתה עליה - 3% מהכספים שהגיעו לה למימון הוצאות הבחירות לכנסת השתים-עשרה (ערכו של שיעור זה כיום הוא 79,884 ש"ח).

סך כל הסנקציה יהיה, איפוא, בשיעור המירבי של 15% לפי סעיף 10(ה)(1) לחוק המימון.

מרים בן-פורת
מבקר המדינה

ירושלים, ט' בטבת התשנ"א
26 בדצמבר 1990

מבקר המדינה
מרים בן-פורת

חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973

דין וחשבון
מוגש ליושב ראש הכנסת

על תוצאות ביקורת החשבונות לתקופה 1.4.1988 עד 30.11.1988

של הסיעה

התאחדות הספרדים שומרי תורה - ש"ס

1. על-פי חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973 (להלן - חוק המימון) - מסרתי לך ב-6.6.1989 דין וחשבון על תוצאות ביקורת חשבונות הסיעה התאחדות הספרדים שומרי תורה - ש"ס (להלן - הסיעה) לתקופה 1.4.1988 עד 30.11.1988. על סמך השיקולים שפורטו במכתב הלוואי שלי אליך, מהיום, מתבטל הדין וחשבון האמור ותחתיו ניתן בזה דין וחשבון חדש.

2. משרד מבקר המדינה בדק את חשבונות הסיעה לתקופה הנדונה לפי שיטות ביקורת מקובלות. על סמך בדיקה זו, השלמות, תיקונים והסברים של הסיעה במהלך הביקורת וכן הצהרות נציגי הסיעה, שנתקבלו כראייה לפי סעיף 9(ג) לחוק המימון, ועל סמך בדיקת השלמות למערכת החשבונות לתקופת הבחירות לכנסת השתיים-עשרה שנתקבלו, לבקשת משרדי, באוגוסט שנה זו,

אני קובעת בזה בהתאם לסעיף 10(ד) לחוק המימון, כי -

- (א) הסיעה לא ניהלה את מערכת החשבונות שלה בהתאם להנחיות מבקר המדינה ;
- (ב) בנובמבר 1988 ניתנו לחשב הסיעה המחאות בסך כולל של 770,000 ש"ח. סכומים אלה לא השתקפו במערכת החשבונות של הסיעה לתקופה הנדונה. הסיעה לא נתנה הסברים ותיעוד לגבי יעודם של תשלומים אלה. לפיכך גם לא ניתן לקבוע את מלוא היקף ההוצאות השוטפות של הסיעה בתקופה הניסקרת ואם היו בגבולות האמורים בסעיף 7(ב) לחוק המימון ;
- (ג) בחשבוניתיה של הסיעה לתקופה הנדונה נרשמו, בין היתר, שלושה תקבולים בסכום כולל של 496,325 ש"ח שנתקבלו משתי עמותות, כמפורט להלן :

72,000 ש"ח ביום 24.6.1988	-	מהעמותה "המרכז לחינוך תורני למורשת יהדות המזרח" ;
250,000 ש"ח ביום 21.10.1988	-	מהעמותה "המרכז לחינוך תורני למורשת יהדות המזרח" ;
174,325 ש"ח ביום 28.10.1988	-	מהעמותה "רשת החינוך התורני" .

מבירורים שנערכו על ידי הביקורת באשר למהות התקבולים האמורים עולה, שהמדובר ב"הלוואות" שכונו על-ידי העמותות "גמילות חסדים". התקבולים שנתקבלו כאמור מהעמותות הוחזרו בערכים נומינאליים, חלקם בדצמבר 1988 וחלקם במארס 1989. רק ב-16.5.1989 שילמה הסיעה ריבית והפרשי הצמדה על חלק הארי של ה"הלוואות". על הסכום של 174,325 ש"ח לא שולמו ריבית והפרשי הצמדה כלל. אוסיף, כי לא נמצא כל תיעוד, כדרישת הנחיות מבקר המדינה, על קביעת התנאים לקבלת ה"הלוואות", מועד החזרתן ושיעור הריבית וההצמדה.

יש להדגיש, שהעמותות שהעבירו את הכספים, כאמור, הינן עמותות הנהנות מתמיכה מתקציב המדינה.

בנסיבות אלה לא יכולתי לקבוע, במידת הוודאות הנדרשת, כי הסיעה עמדה באיסור לקבל תרומה מתאגיד, הקבוע בסעיף 8 לחוק המימון.

3. נוכח האמור בפיסקא 2 לעיל, הדין וחשבון הניתן בזה לגבי תוצאות ביקורת חשבוניותיה של הסיעה - אינו חיובי.

אין לי יסוד להשתמש בסמכותי לפי סעיף 10(ה)(3) לחוק המימון ולהמליץ על סנקציה נמוכה מזו הנקובה בסעיף 10(ה)(1). התוצאה היא - שלילה של שני תשלומים חודשיים למימון ההוצאות השוטפות של הסיעה (שערכם כיום הוא 266,280 ש"ח), וזאת בנוסף על שלילה של תשלום חודשי אחד שהושתה עליה בדין וחשבון מיום 6.6.1989 - המתבטל בזה.

מרים בן-פורת
מבקר המדינה

ירושלים, ט' בטבת התשנ"א
26 בדצמבר 1990

מבקר המדינה
מרים בן-פורת

חוק הרשויות המקומיות (מימון בחירות) (הוראות שעה), התשמ"ח-1988

דין וחשבון
בדבר חשבונות סיעת האם

התאחדות הספרדים שומרי תורה - ש"ס

לתקופת הבחירות לרשויות המקומיות שהתקיימו בפברואר ובמארס 1989

1. בהתאם לסעיף 18(ג) לחוק הרשויות המקומיות (מימון בחירות) (הוראות שעה), התשמ"ח-1988 (להלן - החוק), הנחתי ב-14.9.1989 על שולחן הכנסת דין וחשבון בדבר חשבונותיה של סיעת האם התאחדות הספרדים שומרי תורה - ש"ס לתקופת הבחירות לרשויות המקומיות, שהתקיימו בפברואר ובמארס 1989. על סמך חוות הדעת של רואה החשבון של הסיעה ובדיקות ובירורים משלימים של עובדי משרדי, היה הדין וחשבון, שמסרתי על תוצאות ביקורת חשבונות הסיעה לתקופת הבחירות לרשויות המקומיות - חיובי.

2. על סמך השיקולים שפורטו במכתב הלוואי שלי אליך, מהיום, מתבטל הדין וחשבון האמור ותחתיו ניתן בזה דין וחשבון חדש - לא חיובי.

3. (א) בעת בדיקת מערכת החשבונות השוטפים של הסיעה לתקופה 1.12.1988-31.3.1990, נתבקשה הסיעה להמציא השלמות למערכת החשבונות לתקופת הבחירות לרשויות המקומיות. מבדיקת החשבונות הנוספים שנמסרו למשרדי עולה, כי -

(1) הסיעה לא שיקפה בחשבונותיה לתקופת הבחירות לרשויות המקומיות את מלוא הוצאותיה, וממילא לא ניהלה את מערכת החשבונות שלה לפי הנחיות מבקר המדינה;

(2) לא ניתן לקבוע את היקף הוצאות הבחירות של הסיעה בתקופת הבחירות לרשויות המקומיות. יחד עם זאת הפער בין הוצאות הבחירות של הסיעה בתקופת הבחירות לרשויות המקומיות לבין תיקרת ההוצאות המותרת היה גדול כל כך, שהאפשרות שהסיעה עברה על תיקרה זו, דחוקה ביותר;

(3) ההכנסות של הסיעה בתקופת הבחירות עמדו בדרישות סעיף 12 לחוק, האוסר לקבל תרומה מתאגיד בארץ.

(ב) אי-לכך, הדין וחשבון לגבי הסיעה - אינו חיובי.

התוצאה היא, שעל הסיעה להחזיר לאוצר המדינה 15% מהכספים שקיבלה למימון הוצאות הבחירות לרשויות המקומיות.

מרים בן-פורת
מבקר המדינה

ירושלים, ט' בטבת התשנ"א
26 בדצמבר 1990